

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ Г.С. СКОВОРОДИ
Юридичний факультет
Кафедра цивільно-правових дисциплін і трудового права
імені професора О.І. Процевського

*«Актуальні проблеми
приватного та публічного
права»*

Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції
присвяченої 91-річчю з дня народження член-кореспондента НАПрН
України, академіка Міжнародної кадрової академії, Заслуженого діяча
науки України, доктора юридичних наук, професора Процевського О.І.

27 березня 2020 року
м. Харків

УДК 349.2:342.727

ББК 67.305

А 43

Актуальні проблеми приватного та публічного права : матеріали II Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції присвяченої 91-річчю з дня народження член-кореспондента НАПрН України, академіка Міжнародної кадрової академії, Заслуженого діяча науки України, доктора юридичних наук, професора Процевського О.І. (27 березня 2020 року). – Харків, 2020. – 236 с.

У матеріалах збірника представлені результати наукових досліджень вчених, присвячених актуальним проблемам приватного та публічного права.

Видання адресоване вченим, аспірантам, докторантам, викладачам закладів юридичної освіти, працівникам суду, адвокатури, органам юстиції, співробітникам Державної служби зайнятості України, практикуючим юристам, громадським діячам, профспілковим активістам, іншим особам, що цікавляться проблемами приватного та публічного права.

Матеріали конференції оприлюднені у електронному вигляді на сервері відкритого електронного архіву (репозитарію) Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди EKhNPUiR (електронний архів): <http://dspace.hnpu.edu.ua/> та на сайті юридичного факультету: <http://www.hnpu-laws.in.ua/> у розділі «Наука».

Оргкомітет інтернет-конференції не завжди поділяє думку учасників. У збірнику максимально точно збережена орфографія і пунктуація, які були запропоновані учасниками. Повну відповідальність за достовірну інформацію несуть учасники та їх наукові керівники.

Всі права захищені. При будь-якому використанні матеріалів конференції посилання на джерела є обов'язковим.

Синчук С.М.	
Про деякі неузгодження у законодавчому регулюванні соціального супроводу осіб/сімей в Україні.....	154
Прийменко О.С.	
Порядок стажування молоді в органах Пенсійного фонду України	157
Сташків Б.І.	
Проблеми досягнення паритетного становища жінок і чоловіків у сфері пенсійного забезпечення	158
Гоц-Яковлева О.В.	
Договірні засади у праві соціального забезпечення України.....	164
Лук'янчиков О.М.	
Симулякр базового державного соціального стандарту.....	167
Сіньова Л.М.	
Поняття та значення прожиткового мінімуму	170
Соловійов О.В.	
Деякі аспекти правового регулювання соціального страхування від нещасного випадку студентів та інших осіб, які навчаються	173
Бук М.О.	
Реформування законодавства у сфері соціальної реабілітації.....	177
Гуцко П.А.	
Некоторые проблемы проведения оценки условий труда в Республике Беларусь.....	179
Цуварев О.Ф.	
Категорія «якість життя» у контексті соціальної політики держави	182

Секція «Цивільне право та сімейне право. Цивільний процес. Господарське право та господарський процес. Право інтелектуальної власності»

Сприндис С.І.	
Генезис договору франчайзинга.....	186
Хватик Ю.А., Бондаренко М.С.	
К вопросу о правовом регулировании краудфандинга	189
Пономаренко О.М.	
Реформування сімейного законодавства в часи рекодифікації Цивільного кодексу України	192
Ждан М.Д.	
Щодо співвідношення норм матеріального та процесуального права стосовно досудового врегулювання господарських спорів.....	195
Циркуненко О.В.	
Особенности розгляду справ про банкрутство фізичних осіб: процесуальний аспект	199

3. Конституція України у редакції Розділу VIII від 02.06.2016 // ВВР, 2016, № 28, ст. 532.

4. Конституційна Комісія: пропозиції Вищого господарського суду щодо вдосконалення конституційного регулювання питань визначення судової системи України та юрисдикції судів [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://zib.com.ua/ua/print/116606-konstituciyna_komisiya_propozicii_vischogo_gospodarskogo_sud.html.

5. Господарський кодекс України // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, № 18, № 19–20, № 21–22, ст. 144.

УДК 346.91

Orcid 0000-0002-6202-3000

Циркуненко Олена Валеріївна,
старший викладач кафедри цивільно-правових дисциплін
і трудового права імені професора О.І.Процевського
ХНПУ імені Г.С. Сковороди

ОСОБЛИВОСТІ РОЗГЛЯДУ СПРАВ ПРО БАНКРУТСТВО ФІЗИЧНИХ ОСІБ: ПРОЦЕСУАЛЬНИЙ АСПЕКТ

Пріоритетним напрямком діяльності держави є оздоровлення господарського середовища та покращення соціально-економічних умов розвитку бізнесу, господарської та підприємницької діяльності для всіх суб'єктів господарювання та фізичних осіб. Але зміни у монетарній або кредитно-фінансовій політиці держави дуже часто стають факторами, які призводять до неплатоспроможності або банкрутства суб'єктів господарювання, особливо фізичних осіб.

Фінансові проблеми можуть проявлятися в різноманітних формах, неплатоспроможність фізичної особи може обумовлюватися різними причинами, такими як: неефективне розпорядження власними активами або надмірність взятих на себе фінансових зобов'язань, нездатність самостійно розрахуватись з кредиторами. Однак, сама по собі неплатоспроможність не є банкрутством, а лише його передумовою. Для запровадження процедури банкрутства необхідні характерні ознаки: розмір грошових вимог; спірність вимог; строк несплати; наявність виконавчого провадження.

Основною метою держави в таких ситуаціях є розробка механізму для регулювання відповідних суспільних відносин. У жовтні 2018 р. Верховна Рада прийняла Кодекс України з процедур банкрутства, який набув чинності в 21.10.2019 р. [1]

Однією із найбільш прогресивних новел цього нормативно-правового акту є можливість визнання банкрутом фізичної особи при її неплатоспроможності.

До прийняття Кодексу з процедур банкрутства можливість стати банкрутом мали лише юридичні особи та фізичні особи-підприємці, однак, наразі, стан справ змінився. У цілому, процедура визнання банкрутом фізичної особи подібна до процедури банкрутства юридичної особи, але з певними особливостями.

В усьому світі вже давно існує інститут банкрутства фізичної особи. В США в рахунок боргу у позичальника можуть конфіскувати більшу частину його майна, крім засобів праці та речей першої необхідності. У Германії процедура банкрутства може бути порушена при наявності боргу у розмірі 1 тисячі євро. В Чехії законодавство про банкрутство більш жорстоке – може бути продане все майно боржника, навіть його єдине помешкання. В Великобританії та Нідерландах передбачена можливість прощення боргу чи його частини.[2;62-64]

Основними етапами процедури визнання фізичної особи банкрутом є:

1.Звернення боржника до суду із заявою про відкриття провадження у справі про банкрутство, надання відповідних доказів як додатків.

Рішення про порушення провадження у справі про банкрутство приймається виключно господарським судом на підставі поданої боржником заяви у разі, якщо:1)розмір прострочених зобов'язань боржника перед кредитором (кредиторами) становить не менше 30 розмірів мінімальної заробітної плати (не менше 141690 грн.); 2) боржник припинив погашення кредитів чи здійснення інших планових платежів у розмірі більше 50 відсотків місячних платежів за кожним з кредитних та інших зобов'язань упродовж двох місяців;3) ухвалено постанову у виконавчому провадженні про відсутність у фізичної особи майна, на яке може бути звернено стягнення;4) існують інші обставини, які підтверджують, що найближчим часом боржник не зможе виконати грошові зобов'язання чи здійснювати звичайні поточні платежі (загроза неплатоспроможності). Разом із заявою про відкриття провадження у справі про неплатоспроможність боржник зобов'язаний подати пропозиції щодо реструктуризації боргів та декларацію про майновий стан за три роки. Вимоги до змісту та порядок подання її до суду врегульовані ст.116 Кодексу з процедур банкрутства. Так суд перевіряє, чи дійсно боржник знаходиться у скрутному матеріальному становищі, чи він спеціально ухиляється від повернення боргів, проводячи фінансові операції нечесними способами.

2. Після відкриття провадження відбувається припинення нарахування штрафних санкцій та відсотків за зобов'язаннями боржника і вводиться мораторій (заборона) на задоволення вимог кредиторів. Від цього моменту суд знімає арешт із майна боржника, але ухвалює рішення про заборону боржнику самостійно продавати майно.

Відкриваючи провадження у справі про неплатоспроможність, господарський суд має право вжити заходів для забезпечення вимог кредиторів (заборона на відчуження майна, передача активів на зберігання третій особі, обмеження у праві виїзду закордон, арешт

майна тощо). З метою виявлення всіх кредиторів здійснюється офіційне оприлюднення оголошення про відкриття провадження у справі про неплатоспроможність боржника.

Наслідками відкриття провадження у справі про неплатоспроможність боржника є пред'явлення кредиторами вимог до боржника та задоволення таких вимог, яке може відбуватися лише в межах провадження у справі про неплатоспроможність; арешт майна боржника та інші обмеження боржника щодо розпорядження належним йому майном можуть бути застосовані виключно господарським судом у межах провадження у справі про неплатоспроможність, а попередньо накладені арешти та обмеження можуть бути зняті на підставі ухвали господарського суду; припиняється нарахування штрафів та інших фінансових санкцій, а також відсотків за зобов'язаннями боржника; здійснення корпоративних прав боржника та реалізація майнових прав відбуваються з урахуванням встановлених обмежень; вводиться мораторій на задоволення вимог кредиторів; строк виконання всіх грошових зобов'язань боржника вважається таким, що настав; будь-яке відчуження та розпорядження майном боржника здійснюються у встановленому порядку. Після відкриття провадження у справі вводиться мораторій на задоволення вимог кредиторів строком на 120 днів: зупинення виконання грошових зобов'язань, зупинення виконання за виконавчими документами, зупинення нарахування штрафних санкцій та ін. Мораторій не поширюється на відшкодування шкоди, завданої каліцтвом, іншим ушкодженням здоров'я або смертю фізичної особи; виплату та стягнення аліментів; виконання вимог за виконавчими документами немайнового характеру, що зобов'язують боржника вчинити певні дії чи утриматися від їх вчинення; задоволення вимог кредиторів у процедурі реструктуризації боргів боржника відповідно до затвердженого плану та у процедурі погашення боргів боржника відповідно до цього Кодексу

3. Призначення судом арбітражного керуючого, який управляє майном боржника і взаємодіє з кредиторами (ст. 114 Кодексу з процедур банкрутства).

4. Кредитори, арбітражний керуючий і боржник розробляють план реструктуризації боргів.

У тому випадку, коли план реструктуризації не буде погодженим кредиторами або боржником, суд на підставі згоди кредиторів ухвалює рішення про визнання боржника банкрутом і вводить на 120 днів процедуру погашення боргів (ст.130 Кодексу з процедур банкрутства). В порядку цієї процедури продають майно, яке залишилося у боржника. І якщо, навіть, цього не вистачить на погашення всіх боргів, вимоги кредиторів вважатимуть погашеними. За результатами цієї процедури суд ухвалює рішення про звільнення боржника від боргів – усі непогашені борги «списують».[3]

Після того, як кредитор і боржник погодять план, суд може його затвердити. Після затвердження боржник зобов'язаний повертати борги згідно з планом. Строк виконання плану не повинен перевищувати п'яти років, проте його може продовжити суд. (ст.124 Кодексу з процедур банкрутства)

Банкрутство фізичних осіб – це можливість вибратися із боргової ями та цивілізований спосіб врегулювання проблемних питань з кредиторами [4]. На сьогодні до господарських судів надійшло вже близько 50 заяв про визнання фізичних осіб банкрутами. 12 грудня 2019 року з'явилася перша в історії України фізична особа — банкрут," - про це повідомила прес-служба Вищого господарського суду. Але судді не квапляться з відкриттям проваджень про таке банкрутство, оскільки в Україні ще відсутня потрібна судова практика, а також фізичні особи надають про себе неправдиву інформацію, що тягне відмову в суді [5,6]. На жаль, в українських реаліях банкрутство часто може використовуватися недобросовісно, для незаконного збагачення, рейдерського захоплення, ухилення від повернення боргів кредиторам, приховування розкрадань, шахрайства тощо.

Список використаних джерел:

1. Кодекс України з процедур банкрутства// (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2019, № 19, ст.74).
2. Рибка І.Є. Зарубіжний досвід цивільно-правового регулювання визнання фізичної особи неплатоспроможною / Рибка І.Є.// Право і суспільство. -2016. -№2. – с.59-66.
3. Нецька, Любов. Окремі питання правового регулювання банкрутства фізичної особи /Доповідь на Міжнародній науково-практичній конференції “Актуальні проблеми процедур банкрутства в Україні та міжнародний досвід врегулювання неплатоспроможності” (18 жовтня, 2019 р.)// Режим доступу: <http://ekmair.ukma.edu.ua/handle/123456789/16670>
4. Коссак, Володимир. Особливості банкрутства фізичних осіб /Доповідь на Міжнародній науково-практичній конференції “Актуальні проблеми процедур банкрутства в Україні та міжнародний досвід врегулювання неплатоспроможності” (18 жовтня, 2019 р.)// Режим доступу: <http://ekmair.ukma.edu.ua/handle/123456789/16674>.
5. Електронний ресурс. - Режим доступу: <https://legalhub.online/bankivske-i-finansove-pravo/sud-vpershe-vyznav-fizosobu-bankrutom/>.
6. Електронний ресурс. - Режим доступу: <http://www.arbitr.gov.ua/pages/157>.